

Η ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΗΣ ΙΕΝΑΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΣΥΝΟΨΗ

Η ανθρωπότητα είναι πολύ κοντά στο να χάσει μια τελευταία ευκαιρία για να επιτύχει εγκαίρως τους ευρέως συμφωνημένους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs). Αυτή την αίσθηση έχουν οι περισσότεροι ειδικοί. Οι προσεγγίσεις από πάνω προς τα κάτω συχνά αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια στην εφαρμογή. Για να αυξηθεί η ταχύτητα και το βάθος των απαραίτητων κοινωνικών μετασχηματισμών πρέπει να απευθυνθούμε στους βασικούς φορείς της αλλαγής. Αυτοί είναι οι καθημερινοί άνθρωποι, οι απλοί πολίτες, με τις ρουτίνες και τις συνήθειές τους. Για να τους προσεγγίσουμε, πρέπει να σεβαστούμε τις πολιτισμικές και τοπικές ποικιλομορφίες. Σε αυτό το πλαίσιο, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή πολιτισμικά και περιφερειακά διαφοροποιημένων διαδρομών προς την παγκόσμια βιωσιμότητα απαιτεί μια ισχυρότερη συμμετοχή και δέσμευση των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών.

Οι συμμετέχοντες στο συνέδριο με θέμα «Ανθρωπιστικές και Κοινωνικές Επιστήμες για την Αειφορία» (21-22 Οκτωβρίου 2020), που διοργανώσαμε σε συνεργασία με την Καναδική και τη Γερμανική Επιτροπή για την UNESCO, με το Διεθνές Συμβούλιο για τη Φιλοσοφία και τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, με το Συμβούλιο Ερευνών των Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών του Καναδά, με την Παγκόσμια Ακαδημία Τέχνης και Επιστημών, με τη Λέσχη της Ρώμης, με την Ακαδημία Ευγοραεα και με τη Διεθνή Γεωγραφική Ένωση, λαμβάνοντας υπόψη ότι ο κόσμος βρίσκεται μπροστά σε μια τελευταία ευκαιρία για την επίτευξη των ευρέως συμφωνημένων Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης

διακηρύσσουμε ότι:

1. Η επιτάχυνση της προόδου προς την επίτευξη των Στόχων της Βιώσιμης Ανάπτυξης και η επιτυχής εφαρμογή του προγράμματος «Δεκαετία Δράσης» των Ηνωμένων Εθνών απαιτεί μια μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη όσον αφορά τη βιωσιμότητα. Μια τέτοια αλλαγή συνεπάγεται την ανάγκη εστίασης ιδιαίτερα στις καθημερινές πρακτικές των ανθρώπων. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη πολιτικών που επιτρέπουν, προωθούν και υποστηρίζουν ριζικές αλλαγές στις καθημερινές ενέργειες των ανθρώπων.
2. Πολλές πολιτικές αειφορίας στηρίζονται στη διχοτόμηση μεταξύ ανθρώπου και φύσης, προσεγγίζοντας εννοιολογικά τη φύση ως εξωτερικό περιβάλλον της ανθρωπότητας. Ωστόσο, με το σώμα μας είμαστε αναπόσπαστο μέρος της φύσης, ενσωματώνοντάς την στις πρακτικές μας με συγκεκριμένους τρόπους ανάλογα με το τί κάνουμε κάθε φορά. Η συγκεκριμένη θεώρηση αντιστρέφει την οπτική της βιωσιμότητας από μια αντιθετική θεώρηση μεταξύ φύσης και κοινωνίας σε μια αλληλοεξαρτώμενη σχέση μεταξύ κοινωνίας και φύσης.
3. Οι περισσότερες από τις παρούσες κρίσεις έχουν τις ρίζες τους σε ακούσιες, συχνά προβλέψιμες, προβληματικές συνέπειες ανθρώπινων πράξεων που είναι, τελικά, παγκόσμιας σημασίας. Η διαπίστωση αυτή οδηγεί στην ανάγκη να θεωρηθεί η κρίση ως ένα πρωτίστως κοινωνικό ζήτημα, αντί για καθαρά περιβαλλοντικό, και να ενισχυθεί το σχετικό υπόβαθρο γνώσης.
4. Η καθιέρωση μακροπρόθεσμων βιώσιμων τρόπων ζωής απαιτεί την αναγνώριση των καθημερινών πρακτικών ως βασικών μοχλών του μετασχηματισμού. Είναι ανάγκη, επομένως, να υπάρχει σεβασμός για την πολιτισμική, κοινωνική και περιφερειακή ποικιλομορφία των συγκεκριμένων πρακτικών, καθώς επίσης και για παλαιότερες εμπειρίες προσαρμογής. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες πρέπει να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση των πολιτικών αειφορίας.
5. Οι μετασχηματισμοί που αποβλέπουν σε μια ενεργή βιωσιμότητα θα γίνουν ευρέως αποδεκτοί εάν αναπτυχθούν από κοινού από απλούς ανθρώπους της

καθημερινότητας, συγκεκριμένους ενδιαφερόμενους και φορείς χάραξης ευρείας πολιτικής σε συνεργασία με ακαδημαϊκούς εμπειρογνώμονες και επιστήμονες. Αυτό συνεπάγεται μια ριζική μεταβολή του θεωρητικού μοντέλου σε ειδικά διαμορφωμένες, συγκεκριμένες προσεγγίσεις, μακριά από την επιβολή στρατηγικών που κινούνται από τα πάνω προς τα κάτω και έχουν ενιαία λογική εφαρμογής.

6. Οι πολιτισμικές, κοινωνικές και φυσικές διαστάσεις των καθημερινών πρακτικών συνδέονται ενεργά μεταξύ τους, είναι τοπικά ενσωματωμένες και οικουμενικά αλληλένδετες με συγκεκριμένους τρόπους. Η επίγνωση αυτή απαιτεί μια ευρυμάθεια, η οποία υπερβαίνει τα στεγανά της επιστήμης, καθώς ωφελείται από τα ευρήματα κάθε επιστημονικού πεδίου και ταυτόχρονα υποστηρίζεται από νέες μορφές ερευνητικής οργάνωσης.
7. Η γνήσια διεπιστημονική έρευνα θα πρέπει να παρέχει πληροφορίες και γνώσεις σε προσιτή μορφή και να διευκολύνει τη συμμετοχική παραγωγή γνώσης. Αυτό απαιτεί υποστήριξη των κινήσεων, από κάτω προς τα πάνω μεταξύ, των σχετικών κοινοτήτων, επιτρέποντάς τους να αναλαμβάνουν ενεργό δράση και να συνεισφέρουν αποτελεσματικά.
8. Ένας βαθύς κοινωνικός μετασχηματισμός μεταξύ των γενεών προϋποθέτει την ενεργό συμμετοχή των νέων ανθρώπων σε αυτήν την μετατόπιση από την αρχή. Για τον σκοπό αυτό είναι απαραίτητο οι νέοι και οι νέες να έχουν πρόσβαση σε σταθερή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση και εκπαίδευση, συμμετοχή στην κοινωνία των πολιτών, καθώς και την πολιτική.
9. Για την καθιέρωση διαφορετικών τρόπων βιώσιμης διαβίωσης, από πολιτισμική και τοπική άποψη, απαιτούνται δημιουργικότητα και μια νέα αισθητική. Το πώς ενεργούμε εξαρτάται κατά πολύ από το τί σημαίνουν για εμάς αυτά που κάνουμε, πώς βλέπουμε τον κόσμο και τη θέση μας σε αυτόν. Οι τέχνες σε όλες τις μορφές τους, μαζί με τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες είναι ζωτικής σημασίας για τη διεύρυνση των νοοτροπιών, παρέχοντας νέες αντιλήψεις για διαφορετικούς τρόπους ζωής. Αυτό θα επιτρέψει στην ανθρωπότητα να μετακινηθεί από την εποχή της “εκμετάλλευσης” προς μια προοπτική συνεχούς “αναγέννησης” με όχημα τον πολιτισμό. Επίσης, θα της επιτρέψει να φτάσει τους Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης με μεγαλύτερη ταχύτητα και σε μεγαλύτερο βάθος, μέσα από μετρήσιμα μεγέθη επιτυχίας.
10. Για το σκοπό αυτό, καλούμε όλα τα σχετικά πολιτικά και επιστημονικά ιδρύματα, συμπεριλαμβανομένων των φορέων χρηματοδότησης, να χρησιμοποιήσουν τη «Δεκαετία Δράσης» των Ηνωμένων Εθνών ως τη χρονική συγκυρία για να διασφαλίσουν ότι η πολιτισμική διάσταση θα βρίσκεται στον πυρήνα των προγραμμάτων βιωσιμότητας.

Αυτό περιλαμβάνει την ανάγκη για:

- μια νέα οριοθέτηση της θεμελιακής αντίληψης για τη βιωσιμότητα, από ένα περιβαλλοντικό ζήτημα σε μια κοινωνική πρόκληση
- διεύρυνση των στρατηγικών “επίλυσης προβλημάτων” από πάνω προς τα κάτω με στρατηγικές “αποφυγής προβλημάτων”, που στηρίζονται σε τοπικά διαφοροποιημένες προσεγγίσεις, από κάτω προς τα πάνω, με ευρύ, συμπεριληπτικό χαρακτήρα
- την προώθηση της συμμετοχής των νεότερων γενεών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- τη μεταρρύθμιση της έρευνας για τη βιωσιμότητα, της χρηματοδότησης και της οργάνωσής της
- την ενίσχυση της διεπιστημονικής συνεργασίας σε όλους τους τομείς της έρευνας
- την ανανέωση των προγραμμάτων σπουδών όλων των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εστιάζοντας στις παγκόσμιες κοινωνικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης και στη διαχείρισή τους
- τη δημιουργία πανεπιστημίων, ερευνητικών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ως γνήσια παραδείγματα για τον μετασχηματισμό της κοινωνίας
- την ενσωμάτωση των τεχνών, καθώς και των ευρημάτων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών στον από κοινού σχεδιασμό των μελλοντικών «τρόπων της ζωντανής αειφορίας» με πολιτισμική και περιφερειακή ποικιλομορφία.

Ιένα, 18 Μαρτίου 2021

Οι υπογράφοντες σύνεδροι:

Carlos Alvarez-Pereira, Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του *The Club of Rome*
Howard Blumenthal, Ιδρυτής του *Kids on Earth* και Παραγωγός του *Reinventing School*,
Πανεπιστήμιο *Pennsylvania*

Δρ John Crowley, Επικεφαλής του Τομέα με τίτλο *Research, Policy and Foresight* στον Τομέα
της *UNESCO* για τις Κοινωνικές και Ανθρωπιστικές Επιστήμες

Δρ Mathieu Denis, Επιστημονικός Διευθυντής του *International Science Council (ISC)*

Καθ. Tiago de Oliveira Pinto, Υπεύθυνος της Έδρας *UNESCO* με τίτλο *Transcultural Music Studies*, Μουσικό Πανεπιστήμιο *FRANZ LISZT Weimar*, Μέλος της *Academia Europaea*

Καθ. Fadwa El Guindi, *Trustee* της *World Academy of Art & Science*, Πανεπιστήμιο της
Καλιφόρνια (συνταξιούχος)

Ursula Gobel, Αντι-Πρόεδρος, *Stakeholder Engagement and Advancement of Society, Social Sciences and Humanities Research Council of Canada (SSHRC)*

Garry Jacobs Πρόεδρος και CEO του *World Academy of Art & Science*

Δρ Joanne Kauffman, Ανεξάρτητος εμπειρογνώμων *Sustainability Science*, *Massachusetts Institute of Technology (MIT)* (Συνταξιούχος)

Καθ. Melissa Leach, *Director Institute of Development Studies (IDS), University of Sussex, Member of the Academia Europaea*

Καθ. Martin Leiner, *Συν-ιδρυτής και διευθυντής του International Association for Reconciliation Studies, Πανεπιστήμιο Friedrich Schiller, Ιένα*

Δρ Lutz Möller, *Αναπληρώτρια Γενική Γραμματέας της Γερμανικής Εθνικής Επιτροπής για την UNESCO*

Καθηγητής Luiz Oosterbeek, *Πρόεδρος του International Council for Philosophy and the Human Sciences (CIPSH), υπεύθυνος της Έδρας UNESCO με τίτλο Humanities and Cultural Landscape Management, Instituto Politécnico de Tomar*

Δρ Mamphela Ramphele, *Πρόεδρος (από κοινού) στο The Club of Rome και συν-ιδρύτρια του ReimagineSA*

Καθ. Thomas Reuter, *Εκτελεστικό μέλος και Trustee της World Academy of Art & Science, Μέλος της Academia Europaea, Professional Fellow στο Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης*

Καθ. Hartmut Rosa, *Διευθυντής του Max Weber Center for Advanced Cultural and Social Studies, Πανεπιστήμιο Erfurt, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Friedrich Schiller στην Ιένα, Μέλος της Academia Europaea*

Καθ. Paul Shrivastava, *Διευθυντής του Sustainability Institute και Chief Sustainability Officer, Πανεπιστήμιο της Πολιτείας Pennsylvania, Member of The Club of Rome*

Branko Šmon, *Conceptual Artist*

Δρ Anne Snick, *Διεπιστημονική εκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο STEAM, KU Leuven, μέλος του The Club of Rome-EU, Μέλος του World Academy of Art & Science*

Δρ Lucilla Spini, *Ανεξάρτητη εμπειρογνώμων για την αειφόρο ανάπτυξη*

Καθ. Sander van der Leuw, *Διευθυντής του ASU-SFI Center for Biosocial Complex Systems, Πανεπιστήμιο της Πολιτείας Arizona*

Καθ. Liette Vasseur, *Πρόεδρος της Εθνικής Επιτροπής του Καναδά για την UNESCO και υπεύθυνος της Έδρας UNESCO με τίτλο Community Sustainability: from Local to Global, Πανεπιστήμιο Brock, St. Catharines, Ontario*

Καθ. Benno Werlen, *υπεύθυνος της Έδρας UNESCO με τίτλο Global Understanding for Sustainability, Πανεπιστήμιο Friedrich Schiller Ιένα, Μέλος της World Academy of Art & Science, Μέλος της Academia Europaea*

Καθ. Tilo Wesche, *Πανεπιστήμιο Carl von Ossietzky, Oldenburg*